

Toespraak van de voorzitter Henk Kerkhof:

Beste allemaal

Namens de Stichting Eregraf en Monument Oranje Vrijbuiters, hartelijk welkom.

Vandaag 10 mei 2007 is het precies 60 jaar geleden dat de onthulling plaats vond van de grafbedekking en monument als eerbetoon aan de op 29 februari 1944 op de Waalsdorpervlakte gefusilleerde leden van de verzetsgroep de Oranje Vrijbuiters. Toentertijd sprak de heer Johan van Koetsveld een groter aantal directe nabestaanden toe dan wij nu om ons heen zien, maar er kan veel veranderen in 60 jaar. Velen van toen zijn niet meer en ondanks pogingen om nog levende naasten op te sporen, heeft dit slechts, hoewel redelijk, een beperkt resultaat opgeleverd. Niettemin, als er nog nabestaanden zijn, die onwetend zijn van deze heronthulling, zij zijn in gedachten bij ons en hopelijk zullen zij het graf en monument nog eens bezoeken.

Terugkijkend naar 10 mei 1947 was er een uitgebreid programma gewijd aan de onthulling (zie fotoimpressie pagina "Fotoalbum"). De sfeer zo kort na de oorlog en de herbegravenis (fotoimpressie pagina "Fotoalbum") nog vers in het geheugen, rechtvaardigde dat de onthullingplechtigheid omlijst werd met militaire eer, zang van de Zangvereniging Euterpe en klanken van de Postfanfare. De vlag werd ceremonieel neergehaald en de Postfanfare speelde ter afsluiting van de plechtigheid het Wilhelmus. Naast vele nabestaanden waren een groot aantal hoogwaardigheidsbekleders aanwezig, alsook vele anderen, die een rol hadden gespeeld in de totstandkoming van het monument. Dit alles gaf extra uiting aan de gevoelens eer te bewijzen aan achttien dappere mannen, die voor het bevechten van ons aller vrijheid hun leven hebben gegeven. Voor het *programma en de toespraak van de heer Johan van Koetsveld* [hier klikken](#) Van de herbegravenis is door de Stichting Radio Nederland verslag gedaan. Voor bijzondereheden van deze radiuitzending, klik [hier](#)
(Programma en toespraak alsook de gevens omtrent het radioverslag zijn afkomstig uit het archief van de familie Van Koetsveld)

Vandaag 10 mei 2007, zijn we hier samen met dezelfde gevoelens jegens die achttien verzetshelden. De omstandigheden zijn echter anders dan zestig jaar geleden. In de loop van die jaren hebben veranderingen plaatsgevonden die in de denkwijze van de stichting aanleiding zijn geworden het monument in de eerste plaats de betekenis te laten behouden als eerbetoon aan de achttien Oranje Vrijbuiters, maar daarnaast ook als respectvolle hommage aan de ontelbaar anderen die ook hun leven gaven voor onze vrijheid. In een reeks van generaties zullen de nabestaanden van de Oranje Vrijbuiters ophouden te bestaan en zal het monument historische waarde krijgen. De stichting heeft onder meer tot doel het onderhouden van contacten met andere organisaties die een vergelijkbaar oogmerk hebben op het gebied van het eren van slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog. Er zal naar gestreefd worden dat met dat doel bereikt wordt dat het monument net zoals zo vele andere gedenktekens en manifestaties, voor het nageslacht de "opvoedkundige" status krijgt van "dat nooit meer".

De stichting is zich bewust dat de media daarin nu al een belangrijke rol kan spelen en uiteraard is overwogen de pers uit te nodigen. Toch is daartoe niet besloten. En wel om de volgende reden.

De stichting meent dat het monument, naast eerbetoon aan de Oranje Vrijbuiters, voor de nu nog levende nabestaanden en familie ook de betekenis heeft als herinneringsplek. Een gedenkteken waar hun bloedverwanten in voortleven. De bedoeling is dan ook, dat op deze 10^e mei juist deze nabestaanden en familie zich actief betrokken voelen bij de heronthulling van het monument. Opdat zij hun gedachten ongestoord kunnen laten uitgaan naar hun dierbaren en de herinneringen aan hen

stof zal geven tot het uitwisselen van gedachten. Daarbij, naar mijn stellige mening, een luisterend oor vindend bij hen die de oorlog niet aan de lijve hebben meegemaakt. Ik hoop dat daarbij het besef wordt overgebracht waar ik zojuist over sprak, namelijk “dat nooit meer” en het voornemen voor altijd de slachtoffers van de tweede wereldoorlog te blijven herdenken. Uit respect om deze gedachtewisselingen, meent de stichting dat daarbij geen plaats is voor de pers. Dit betekent echter niet dat het belang van de pers wordt onderkend. Direct na de plechtigheid gaat er een door de stichting samengesteld persbericht uit naar de media.

Zo meteen begeven wij ons naar het graf en monument en zullen we zien dat het geheel in ere is hersteld. Grondbedekking en gedenkteken hebben nu weer de fraaie en respectvolle uitstraling die een oorlogsmonument dient te hebben. Dank daarvoor is op zijn plaats aan degenen die daarvoor hebben gezorgd.

Als herinnering aan deze 10^e mei is een gedenkteken bij het monument geplaatst. Na onthulling van dit gedenkteken en bloemlegging door de heer Quintus van Koetsveld, die dit als achttienjarige zestig jaar geleden ook deed, zal er een moment van stilte zijn. Na het lezen van de tekst op de gedenksteen die u zal aanspreken, wordt u verzocht uw meegebrachte bloemen neer te leggen op de plaats waarvan u denkt dat ze naar uw gevoelens tot hun recht komen. Vervolgens wandelen we terug naar de aula, waar we kunnen napraten. Onderwijl niet gespeend van een toepasselijk hapje en een drankje.

Quintus, Wendy, Chris, Hajo, Ran, dank voor jullie directe steun. En u allen, dank voor uw komst waarmee u aan deze heronthulling de vorm hebt gegeven zoals de stichting dat graag wilde.

Tot slot wil ik een paar persoonlijke gedachten kwijt. In 1947 sprak de heer Johan van Koetsveld de hoop uit dat het offer van de Oranje Vrijbuiters voor de toekomst van het Vaderland en de mensheid niet tevergeefs zou zijn. Als wij straks voor onze gefusilleerde dierbaren een moment stilte in acht nemen, zal wellicht de gedachte bij u opkomen of die hoop bewaarheid is. Of dat offer, gebracht door 18 jonge mensen wel de moeite waard is geweest. Immers, de wereld laat weinig opbeurende dingen zien als resultaat van die offers en het is dan ook moeilijk te accepteren dat er levens zijn vernietigd die de integere bedoeling hadden zich te verzetten tegen het nog steeds aanwezige kwaad. Maar, terwijl deze gedachten door u heengaan, bedenk dan tevens dat wij intussen al meer dan zestig jaar zonder onderdrukking ons leefpatroon naar eigen believen kunnen invullen. In het besef dat degenen voor wie we hier bij elkaar zijn, er mede voor gezorgd hebben dat wij in ultieme vrijheid dat leefpatroon elke dag weer gestalte kunnen geven. Het betekent voor mij dat zij dus niet voor niets hun leven hebben gegeven.

En er is nog iets wat mij daarin doet geloven. Eline, groep zes en achterkleinkind van mijn vader, zat een poos geleden naast mij achter de computer en samen bekeken we een aantal opgeslagen foto's. We stuitten daarbij op een foto van mijn vader, wat aanleiding gaf om over hem te vertellen en hoe erg een oorlog is. Maar ook, dat zij nu gelukkig in vrijheid kan opgroeien. En ik vroeg haar: “Hoe denk jij daar nou over”. En ze antwoordde: “Ga es weg opa”. En terwijl ze zei “dat wij nou allemaal vrij zijn, daar heeft jou vader dan eigenlijk ook voor gezorgd”, zette ze zich aan het toetsenbord en binnen een paar minuten stond er op het scherm het mooiste gedicht dat er voor mij bestaat:

Oorlog is overbodig

Oorlog is niet nodig

Oorlog is niet fijn

Oorlog doet de mensen pijn!

Dus mensen, weet het nu zeker

Oorlog is eng

Het maakt bang door al dat gepengpeng!!!

Ik vroeg haar wat ze met dit laatste bedoelde. "Nou", zei ze, "op de televisie hoor je altijd heel veel geschiet en dan zie je dat de mensen heel bang zijn en eigenlijk zouden alle mensen er voor moeten zorgen dat er geen oorlog is".

Ik weet het zeker, als het aan Eline ligt, en aan al die andere kinderen die ook weten: "oorlog is overbodig, oorlog is niet nodig", zal er een lang vervolg worden gegeven aan de meer dan zestig jaar die wij nu in vrijheid hebben kunnen leven.

Eline (foto)

Twee weken geleden mocht ik in Eline haar klas vertellen over de oorlog en zij heeft mij beloofd dat ze na deze dag aan haar klasgenootjes zal vertellen wat ze hier heeft meegemaakt. Ik ben er van overtuigd dat zij daarmee voor haar generatie een warme pleitbezorgster is om de slachtoffers van de tweede wereldoorlog te blijven herdenken.